

ja lujentaminen kaikilla keinoilla. Ja tämä tulikin Jenan puoluepäivien päätökseksi.

Seuraavilla puoluepäivillä Mannheimissa v. 1906 heräsi kysymys uudelleen.

Bebel pohjusti sen sielläkin ja asettui samalle kannalle kuin Jenan kokouksessa. Hän myönsi, nytkin, vaikka nimenomaan ja vielä selvemmin varoitti ryhtymästä ajattelemattomiin yleislakkoihin, että "voi löytyä hetkiä kansojen elämässä, jolloin tunnussana on: *coûte que coûte* (maksakoon mitä tahansa), jolloin täytyy taistella viimeiseen asti, vaikka näkee, että tappio on varma", että "emme anna ryöstää meiltä oikeuksia, jotka meillä jo on; muuten olisimme kurjaa, viheliäistä väkeä. Tässä on asema, jossa ei sovi tinkiä, eikä mieltiä. Silloin tulee meidän kaikkien mennä tuleen, vaikkapa jäisimme sille paikalle. Silloin olemme miehiä ja naisia, jotka puolustavat ihmisoikeuksiaan, oikeuksia, joita ilman ei mikään kansa voi jäädä eloon; jolloin olemme pakotetut kaikki uskaltamaan torjuaksemme semmoisen hyökkäyksen, maksakoon mitä tahansa".

Ja puoluekokous hyväksyi *Bebel*in sanat ja taputti sille käsiään innostuneena ja sydämensä pohjasta.

Savon Työmies 28. 4. 1910.

PROVOKATSIOONIN AIKONA

Utopinen Sosialismi eli se sosialismi, joka uskoi, että milloin hyvänsä voitaisiin panna toimeen perinpohjainen yhteiskunnallinen muutos, kunhan vaan joku maailmanparantaja on keksinyt oivallisen järjestelmän ja saapi kannatusta ylhäältäpäin — tämä sosialismi ei millään muotoa tahtonut tietää mistään äkillisestä väkivaltaisesta mullistuksesta yllämainitun tarkoituksen saavuttamiseksi. Niin sanoo esim. tuon älykkään, tietorikkaan kreivi Saint-Simonin oppi, jossa ehkä ensiksi sanoja evolutsiooni ja revolutsiooni vastatusten käytetään:

“Saint-Simonin oppi ei tahdo aikaansaada mitään mullistusta, revulutsioonaa; se tarkoittaa vaan muutosta (“transformation”), evoluttsioonaa,” mutta heti lisätään tämän perästä: “Tähän asti on kaikilla suurilla muutoksilla inhimillisessä yhteiskunnassa ollut, se on totta, toisenlainen luonne: ne ovat olleet väkivaltaisia”.

Ja kuuluisan kommunistisen manifestin lopussa sanotaan peittelemättä: “Kommunistit (tässä = sosialistit) eivät huoli salata mielipiteitään ja tarkoituseriään. He julistavat avomielisesti, että heidän tarkoituksensa on saavutettavissa vaan tähänastisen yhteiskuntajärjestyksen täydellisellä mullistuksella. Vaviskoot hallitsevat luokat tämmöisen kommunistisen mullistuksen edessä. Proletaareilla ei siinä ole mitään kadotettavaa paitsi kahleet. Mutta he voivat voittaa kokonaisen maailman. Kaikkien maitten proletaarit yhtykää!” (Vert. minun käänn. siv. 32).

Me tiedämme aivan varmaan, että nuo molemmat nuoret miehet, Marx, 29-vuotias, ja Engels, 27-vuotias, v. 1847, jolloin kommunistinen manifesti sepitettiin, näillä sanoilla tarkoittivat aseellista mullistusta, joka oli kaikkialla Euroopassa silloin ikäänkuin ilmassa ja joka seuraavana vuonna puhkesikin monessa maassa. Engels sanoo sen meille suoraan esipuheessaan Marxin “Luokkataisteluihin Ranskassa”, jonka Engels kirjotti kuolinvuotenaan 1895: “Silloisten olojen vallitessa (kapinoita kaikkialla) emme lainkaan epäilleet, että tuo suuri ratkaiseva taistelu nyt oli alkanut, että se oli taisteltava loppuun yhdessä ainoassa pitkässä ja vaiherikkaassa vallankumousjaksossa, mutta että se voi loppua ainoastaan köyhälistön lopulliseen voittoon”. Samalla tavalla ennusti Bebel Erfurtin puoluekokouksessa vielä v. 1891, vaikka ei suinkaan puhunut siellä väkivaltaisesta mullistuksesta (Vert. Erfurtin pöytäk. s. 172): “Niin olen vakuutettu, että olemme viimeisten tarkoitustemme saavuttamista niin lähellä, että niitä tässä salissa on vaan harvoja, jotka eivät elä näihin päiviin asti”. Sangen oikein huomauttaa *tämän johdosta* Fr. Alb. Lange, jota porvaritkin pitivät suuressa kunniaassa hänen “Ma-

terialismin historiansa” takia, että “me yleensä aina olemme taipuvaisia otaksumaan sen, jota selvästi ennustamme, olevan lähempänä meitä, kuin se todellisuudessa on”. (Vert. myös Kautsky, Soziale Revolution siv. 52).

Ja Engels tunnustaakin aivan rehellisesti, että Marx ja hän olivat erehtyneet. “Historia on näyttänyt meille kaikille, jotka niin ajattelimme, että olimme väärässä”. Ja hän väittää vielä enemmänkin: hän väittää, että köyhälistö ei v. 1848 eikä edes v. 1871 “kommunin” kapinan vuonna ollut kypsä valtiollisen vallan anastamiseen “yhdellä suurella iskulla.” Ja “yllätysten aika, jolloin pienet itsetietoiset vähemmistöt tiedottomien joukkojen etunenässä toimeenpaneavat mullistuksia, on — Engelsin mielestä — “kerrassaan ohi.” Marx kutsuu tällaisia “Putschmachereja” vallankumouksen “alkemisteiksi” (= kullantekijöiksi) ja hän sanoo: “Heidän toimensa on juuri siinä, että he liian nopeasti kypsytävät revolutsioonäärisen kehitysprosessin, ajavat sen keinotekoisesti kriisiin, laittavat vallankumouksen tilapäisesti ennen kuin siihen on tarpeellisia edellytyksiä”.

Mutta mikä on sitten sosiaalinen evolutsiooni?

Se on yhteiskunnallinen kehitys, joka vähitellen poistaa epäkohdat yhteiskunnasta, mutta *jättää perustan* (nykyään tavallisesti porvarivallan) entiselleen.

Ja mikä on sosiaalinen revolutsiooni!

Kuten Marx väittää (Mehring, Ges. Schr. II 58): “Vallankumouksen valtiollinen sielu sitävastoin on valtiollisesti voimattomien luokkien harrastus lakkauttaa eristymisensä valtion hoidosta ja vallanpidosta” se on: poistamalla entisen (nykyään yleensä porvarien) vallan vihdoin itse päästä valtiolliseen valtaan.

Mutta tällainen lopputarkoitus, jonka Marx ja Engels otaksuvat, ei suinkaan enää edellytä veristä mullistusta. Mullistus *voi* olla väkivaltainen samoin kuin Ranskan suuri vallankumous oli, jolloin porvaristo anasti vallan yksinvaltiudelta ja feodalismilta. Engels sanoo v. 1886 (L. Feuerbach, alkup.): “Kuolevan todellisuuden sijaan astuu uusi, elinvoimainen todellisuus

— rauhallisella tavalla, jos vanha on kyllin ymmärtäväinen kuolla ponnistamatta vastaan, väkivaltaisella, jos se vastustaa tätä välttämättömyyttä”. Mutta v. 1897 lausuu jo Bebel (K. “Tulevaisuutta kohti” toin. p. siv. 197): “Meitä syytetään siitä, että me tahdomme väkivaltaisia mullistuksia. Minkätähden minä kieltäisin, että me kerran aikoinaan sitä ajattelimme? Mutta minä olen jo kymmenen vuotta sitte Saksan valtiopäivillä nimenomaan väittänyt, ettei väkivaltaista mullistusta sulkaakaan enää tarvita. Suurimmat mullistajat eivät ole sosialidemokratit, vaan heidän jyrkimmät vastustajansa. Herrat v. Stumm ja Krupp esim., he ovat yhteiskunnan mullistajia par excellence, he ovat juuri niitä miehiä, jotka toimittavat sosialidemokratian.” (Vert. Engels, Esip. Elend d. Ph., loppup.: “Meidän konservatiivimme ovat nyt kerrassaan meidän suurimmat vallankumouksen ajajamme”.)

Maailman historia näyttää koko joukon sangen suuria, mutta aivan verettömiä vallankumouksia. Kautsky (Die soz. Rev. p. 8) huomauttaa esim., että kolmannen säädyn julistaminen kansalliskokoukseksi 17 p. kesäk. 1789 oli mitä suurimmassa määrässä vallankumouksellinen teko ilman mitään ulkonaista väkivaltaa. Samallinen oli Englannin “kunniakas” vallankumous v. 1869, samallinen Kustaa Vaasan, joka siirsi paavinvallan ja papiston omaisuuden melkein tykkänään hallitsijan käsiin; samallinen Kaarle XI:n suuri reduktio, jonka kautta aatelin omaisuus hyvin suureksi osaksi joutui valtion huostaan, niin että monet aatellisperheet vajosivat kurjuuteen; ja äskeinen poliittinen vallankumous Turkissa oli ainakin pääasiassa aivan veretön, koska upseeristo sitä kannatti. Ja sitte meidän oma “vallankumouksemme” v. 1905!

Vallankumousta, revolutsioonista, joka perinpohjin muuttaa olevaiset olot, ei suinkaan tarvitse panna yhteyteen ampumisten, räjähdysten ja verenvuodatuksen kanssa. — Semmoinen suuri muutos voi käydä päinsä aivan rauhallisesti, kun *olot ovat täydellisesti kypsyneet*. Kautsky esim. otaksuukin, että “proletaarinen vallan-

kumous” tulisi enemmän “uskonpuhdistuksen vallankumouksen” kaltaiseksi kuin Ranskan suuren poliittisen mullistuksen kuvaksi.

Ja epäilemättä se siten paremmin onnistuukin, sillä sangen sattuvasti huomauttaa Engels, että “järjestyspuolueet, kuten ne itseänsä nimittävät, häviävät heidän luomansa oman laillisen aseman johdosta. He huutavat epätoivossaan kuten Odilon Barrot (Ranskan ministeri helmikuun vallankumouksen aikana): la legalité nous tue, laillisuus on meidän kuolemamme, ja sen takia ei niille jää muuta kuin tuon harmillisen laillisuuden murtaminen”. Ja näin syntyy “provokatsiooni”. Asianomaiset syyttävät kyllä, kuten Marx puolustuspuheessaan Kölnin tuomioistuimen edessä sanoi v. 1840, kansaa laillisuuden rikkomisesta, vaikka itse ensin ovat lakia rikkoneet. Engels muistuttaa, että kaikki nykyajan valtiot ovat sopimuksen tuotteita hallituksen ja kansan välillä. “Jos toinen puoli rikkoo sopimuksen, niin koko sopimus on mitätön, toinen puoli ei silloin myöskään ole siihen sidottu.” Engels väittää siis, että välistä hallitus itse voi provoseerata laittomuutta kansassa.

Ei mikään siis ehdottomasti pakota otaksumaan, että tulevaisuuden suuri mullistus suoritetaan väkivaltaisilla keinoilla, vaikka sekin voi olla mahdollista. Päinvastoin tulee kansojen olla sangen varuillansa, etteivät anna asianomaisten provoseerata ennenaikaisia mullistuksia, jotka vaan vahvistavat taantumusta, mikä monasti *joksikin ajaksi* on välttämätön, satunnainen ilmiö.

Mutta, kysytään, mitä voi köyhälistö käyttää puolustukseen, jos taantumus yhä uhkaa, ryhtymättä vahingollisiin väkivaltaisuuksiin?

Engels antaa meille tähän selvän vastauksen: “Köyhälistön mahtavan joukon tulee tunkeutua eteenpäin kovassa sitkeässä taistelussa verkalleen asemasta asemaan”. “Yleisen äänioikeuden menestyksellisellä käytämisellä on koitunut köyhälistölle aivan uusi taistelutapa ja tämä kehittyi nopeasti yhä enemmän.” “Ja näin tapahtui, että porvaristo ja hallitus rupesivat paljoa enemmän pelkäämään työväenpuolueen laillista kuin lai-

tonta toimintaa, enemmän vaalin tuloksia kuin aseellisia mullistuksia.” “Kun on kysymyksessä yhteiskunnallisen järjestelmän täydellinen muuttaminen, silloin tulee itse joukkojen olla siinä muassa, itse jo ymmärtää, mistä on kysymys ja minkä edestä he taistelevat. Tämän on meille opettanut viimeisten viidenkymmenen vuoden historia. Mutta jotta joukot ymmärtäisivät, mitä on tehtävä, siihen tarvitaan pitkää kestävää työtä ja tämä työ se juuri on, jota me nyt toimitamme, vieläpä semmoisella menestyksellä, että se saattaa vastustajamme epätoivoon”. *“Pitkällinen kiihotustyö ja eduskunnallinen toiminta onkin tunnustettu puolueen lähimmäksi tehtäväksi.”*

Näin opettaa meille “Altmeister” Engels, joka oli Marxin vertainen (Vert. Kautsky, Die historische Leistung v. K. Marx p. 19), mutta joka eli kauemmin kuin hän kokeakseen enemmän kuin hän. Ja Marx itse viittaa samaan suuntaan. Kirjoituksessaan “Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophie” väittää Marx, että päästäksemme semmoiseen “revolutsiooniin”, joka kohottaa ihmiskunnan todellisesti inhimilliseen korkeuteen, täytyy teorian tarttua suuriin joukkoihin”, “ajatuksen salaman perinpohjaisesti iskeä tähän yksinkertaiseen kansalliseen maaperään” s. o. sosialismin aatteiden pitää syöpyä koko köyhälistön sydämeen.

Siis Engelsin neuvon mukaan on suurella sosialidemokratiasella puolueella — välittämättä vastustajien provokatsioonista — pääasiallisena tehtävänä yleiseen ääni-oikeuteen perustuvan eduskuntatyön suorittaminen, jossa köyhälistö saapi esittää koko maailmalle vaatimuksensa ja käsityksensä, vaaliagitatsioonissa vahvistaa voimiansa hallitusta ja porvaristoa vastaan ja vaalituloksessa laskea nämä voimat, ja myös syvien rivien nukkuvien aineksien nostaminen ja herättäminen mahtavalla propagandalla, agitatsioonilla yli koko maan uusien aatteiden omistajaksi, jotka tulevaisuudessa kantavat hedelmänsä ja, sitte kun “kallot” ovat valloitetut aivan rauhallisella tavalla, aikaansaavat sen suuren muutoksen yhteiskunnallisissa oloissa, jonka täytyy ehdottomasti

tulla. Ja tämä menettely vahvistaa myöskin — satunnaisista taka-askeleista huolimatta — jokaisen, varsinkin pienten kansojen elinvoimaa. Sillä, kuten Engels myöskin väittää, "eivät Euroopan ja Amerikan kaikki makasiinikiväärin riitä ampumaan maailmasta puoluetta, jossa on miljooneja".

"Tähän tehtävään ei vain kuulu, että me järjestämme köyhälistön rivejä ja autamme sitä hankkimaan parempia elämän- ja työehtoja. Siihen kuuluu myös se että me laajennamme köyhälistön näköpiirin tuokio- ja ammattietujen piirin yli, että me annamme sen käsittää kaikkien proletaristen etujen suuret yhtymäkohdat keskenänsä ja yleisten yhteiskunnallisten etujen kanssa. Siihen kuuluu, että me asetamme sille suuret tarkoitusperät, jotka nostavat sitä korkeampaan henkielämään, että me kohotamme sitä jokapäiväisen pikkutyön yli, joka on välttämätöntä ja jota elämä ehdottomasti vaatii, mutta johon elämä meidät itsestään pakottaa, ilman että meidän tarvitsisi siihen erittäin innokkaasti kehoittaa. Pitäkäämme siitä huolta, ettei pikkumaisuus alenna köyhälistöä ja sen tarkoitusperiä, ettei pitkälle tähtäävän periaatteellisen politiikan asemasta synny laahaaminen tapauksesta tapaukseen, toisin sanoen ettei kuiva jokapäiväisyys voita ihanteellisuutta, ettei tietoisuus suurista historiallisista tehtävistä mene hukkaan, tehtävistä, jotka köyhälistölle kuuluvat". (Kautsky, Bernstein und das Sozialdem. Program, siv. 195).

Punanen Viesti, 1909.

RESIGNATSIOONI

Resignatsiooni — mitä se oikeastaan on? Suomen kielessä ei ole vastaavaa sanaa. Sama sana on lainattu englannin, ranskan, saksan, tanskan, ruotsin ynnä monen muun kielen sanavarastoon latinasta. Siinä resignare on sama kuin rescribere se on merkitä tili- ja laskukir-